

ЦРНА ГОРА
Општин Пљевља

Адреса: Ул. Краља Петра I бр.48
84210 Пљевља,
Црна Гора
тел: +382 52 321 305
www.pljevlja.me

Секретаријат за културу, социјална и друга питања

Br: 07-019/25-

01.10.2025. година

НАЦРТ СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ за утврђивање приоритетних области од јавног интереса у којима ће се за 2025. годину пружити финансијска подршка за реализацију пројеката

Прије расписивања Јавног конкурса за расподелу средстава невладиним организацијама за 2025. годину, Секретаријат за културу, социјална и друга питања је, након одржаних консултација са органима локалне управе који припремају и имплементирају стратешка документа, планове и програме од значаја за Општину, утврдио Нацрт приоритетних области од јавног интереса у којима ће се за 2025. годину пружити финансијска подршка за реализацију пројеката.

Након консултативног састанка са невладиним организацијама, на основу поднијетих предлога, предсједник Општине ће донијети Одлуку о утврђивању приоритетних области од јавног интереса у којима ће се за 2025. годину пружити финансијска подршка за реализацију пројеката, која ће бити објављена на интернет страници Општине.

1. ОБЛАСТИ ОД ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА У КОЈИМА ЋЕ СЕ У 2025. ПРУЖИТИ ФИНАНСИЈСКА ПОДРШКА ЗА ПРЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОЈЕКТА

Навести у којим областима од јавног интереса планирате финансијску подршку из буџета за пројекте НВО:

□ МЛАДИ

- Креирање амбијента за стваралаштво младих ЛПАМ
- Подстицање активног учешћа младих у локалној заједници
- Едукација и еколошке акције

□ КУЛТУРА

- Заштита и очување нематеријалне културне баштине
- Организовање фестивала и манифестација у Пљевљима

□ СОЦИЈАЛНА И ЂЕЧИЈА ЗАШТИТА

- Помоћ старијим лицима
- Заштита лица са инвалидитетом

□ ТУРИЗАМ

- Промоција културне баштине, као кључног потенцијала туризма
- Развој и промоција руралног туризма

□ ПОЉОПРИВРЕДА

- Подршка развоју органске производње
-

2. ПРИОРИТЕТНИ ПРОБЛЕМИ И ПОТРЕБЕ КОЈЕ ТРЕБА РИЈЕШИТИ У 2025. ГОДИНИ У САРАДЊИ СА НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Опис проблема:

Приоритетне области које ће бити финансиране кроз Јавни конкурс за финансирање пројеката невладиних организација из Буџета Општине Пљевља у 2025. години су:

МЛАДИ

Млади су кључни ресурс за развој сваког друштва, па је планирање и спровођење политике усмјерене на побољшање њиховог положаја од изузетног значаја. Према Закону о младима, младима се сматрају особе старосне доби од 15 до 30 година, а сви напори у оквиру омладинске политике усмјерени су ка њиховим специфичним потребама и интересима. Према резултатима пописа становништва из 2023. године, објављеним од стране Монстата, општина Пљевља има укупно 24.134 становника. Од тога, 12.000 чине особе мушког, док 12.124 чине особе женског пола. Од укупног броја становника општине Пљевља, узраста 15-19 година је 1.218, 20-24 године 1.155, а 25-29 година 1.228. становника. Младих има укупно нешто преко 3.601 (рачунајући број становника узраста од 30 година живота), што чини 15% од укупног броја становника Пљевља. Истраживање о потребама младих у Пљевљима је спроведено у октобру 2024. године. У истраживању је учествовало 185 младих особа узраста од 15 до 30 година. Истраживање је обухватило тематске цјелине које се директно тичу младих у Пљевљима и то из области образовања (формалног и неформалног), запошљавања, културе, спорта, здравствене и социјалне заштите, активизма, учешћа младих, менталног здравља и других. Као главне препреке за активно учешће младих у заједници, преко 76.8% испитаника навело је да сматра да су главни изазов недостатак дешавања која су младима довољно занимљива и релевантна. Овај податак указује на потребу за организовањем разноврснијих активности које ће привући и ангажовати младе људе да се укључе у заједницу. Око 41.6% младих навело је финансијске разлоге као препреку за веће учешће у заједници. На основу података о томе како млади учествују у побољшању заједнице у Пљевљима, може

се закључити да чак 37.3% младих уопште не учествује у активностима у својој заједници. Ово указује на висок степен неангажованости младих и потребу да се развију активности и програми који ће бити усмјерени на повећање нивоа укључености младих. Чак 32.4% испитаника истакло је да учествују у заједници, али да вјерују да то ништа неће промијенити, а највећи проценат оних који учествују, истакао је да је то учешће у хуманитарним акцијама (31.9%). Осим тога, 20.5% испитаника учествовало је у неком виду волонтерских активности, док је 18.4% имало прилику да потпише неку петицију/учествује у округлом столу и на тај начин да свој глас о неком питању у својој заједници. Имајући у виду наведено, неопходно је креирање амбијента за стваралаштво младих и планирање и спровођење активности подстицања активног учешћа младих у локалној заједници.

КУЛТУРА

Значај аматерског дјеловања у култури препознат је кроз Закон о култури („Службени лист ЦГ“, бр. 49/08, 16/11, 40/11 и 38/12), а развој аматерског културно-умјетничког стваралаштва, као и очување изворних и традиционалних културних и етно-културних особености, дефинисани су као послови од јавног интереса у култури. Такође, Законом о заштити културних добара („Службени лист ЦГ“, бр. 49/10, 40/11, 44/17 и 18/19) препознат је значај укључивања невладиног сектора у очување традиционалних вриједности културне баштине. Овим законом прописано је да се заштита културних добара између осталог остварује предузимањем одговарајућих мјера неопходних за њихову идентификацију, очување и презентацију, а нарочито: подстицањем активности невладиних организација и приватних иницијатива; очувањем и примјеном традиционалних заната, вјештина и материјала од значаја за спровођење мјера заштите, а да се приликом спровођења конзерваторских мјера на културном добру предност даје традиционалним техникама, занатима и материјалима. Зато посебан изазов у културној баштини представља заштита и очување нематеријалне културне баштине, која се највећим дијелом спроводи кроз невладин сектор, имајући у виду да су одређене невладине организације носиоци нематеријалног наслеђа, практикују га и на тај начин представљају локалну заједницу која одређени нематеријални елемент чува као израз своје традиције. Бројни обичаји, обреди, свечаности, језик, говор, усмено предање, усмена књижевност или други усмени израз, традиционални занати и вјештине, одржавају и практикују управо невладине организације, те је за реализовање ових активности од пресудног значаја редовно финансирање. Важно је истаћи да се већина од наведених активности недовољно практикује и изводи, управо због недостатка финансијских средстава, те се доводи у питање изумирање наведених традиционалних вриједности.

СОЦИЈАЛНА И ДЈЕЧИЈА ЗАШТИТА

Помоћ старијим лицима – Старије особе заслужују достојанствен живот, што носи бројне нове изазове у обезбјеђивању подршке и заштите. Подршка и заштита старије популације не базира се само на област социјалне заштите, већ и на обезбјеђивање његе и очувања мобилности. Старење је потребно сагледати као активно, продуктивно, здраво и позитивно. Приступима старењу и старости се промовишу потенцијали старијих да воде квалитетан живот и да доприносе друштву у мјери својим могућности и потреба. Према резултатима пописа становништва из 2023. године, објављеним од стране Монстата, општина Пљевља има укупно 24.134 становника. Од тог броја 5.991 становника је старости преко 65 година – 24,83%, скоро четвртина становника наше општине. У Пљевљима постоји ЈУ Дом старих Пљевља, који је основан 2018. године, као установа за смјештај одраслих лица и старих лица, капацитета 68 лежаја. Такође ради и Дневни боравак за одрасла и стара лица са инвалидитетом који је настао сарадњом Министарства рада и социјалног старање и Општине Пљевља, а који у својим просторијама омогућава богатији друштвени живот за 13 корисника сервиса, као и услуге које укључују радно-окупациону терапију, дружење и разговор, а све са циљем превладавања социјалне изолованости. Општина Пљевља, поред овог сервиса организује и програм подршке старијим лицима кроз услугу Помоћ у кући за старија лица, који се спроводи у сарадњи са Општинском организацијом Црвеног крста Пљевља, У оквиру овог програма упослено је 14 геронтодомаћица које пружају помоћ у кући за 100 лица са подручја града, док се из године у годину повећава број старих у руралном подручју општине Пљевља, који живе сами и коме је ова врста помоћи потребна.

Заштита лица са инвалидитетом – Од укупног броја становништва Црне Горе, 8,54% лица има најмање једну сметњу/препреку у обављању свакодневних активности, 5,83% лица има сметње/препреке са кретањем, 3,86 % са видом, 2,48 % са слухом, 2,02 % са памћењем, 2,12 % са

старањем о себи и 1,09 % са комуникацијом. У општини Пљевља 2797 лица (11,59%) има сметње/препреке у обављању свакодневних активности, те је неопходно континуирано планирати и спроводити активности на побољшању положаја лица са сметњама и тешкоћама у развоју.

ТУРИЗАМ

Туризам данас игра кључну улогу у развоју многих земаља, не само као грана, већ и као средство за очување културног идентитета и ревитализацију руралних подручја. У времену када се све више пажње посвећује одрживости и аутентичним искуствима, промоција културне баштине и развој руралног туризма постају темељни елементи модерног туристичког приступа. Ове двије компоненте, када се правилно интегришу у туристичку понуду, омогућавају равнотежу између економског раста, очувања културних вриједности и заштите животне средине. Културна баштина представља непроцјењиво богатство сваке заједнице. Она укључује материјалну баштину – попут историјски значајних грађевина, споменика, музеја и археолошких налазишта – али и нематеријалну баштину, која обухвата језик, обичаје, традицију, музику, плес, народну ношњу и гастрономију. Промоција културне баштине омогућава туристима дубље разумијевање локалне историје и начина живота, те развија осјећај поштовања и повезаности с дестинацијом. Такав приступ подстиче одрживи туризам јер ствара додану вриједност, привлачи туристе вишег профила и продужава туристичку сезону. Кључни алати за промоцију културне баштине укључују: организацију манифестација и фестивала, израду тематских рута (нпр. винске цесте, средњовјековни градови, тврђаве...), дигиталне кампање и виртуалне музеје, сарадњу с локалним умјетницима и младима. Осим економског доприноса, овакав облик туризма јача културни идентитет и мотивише локално становништво на очување локалне традиције. Рурални туризам се одвија у сеоским и природним подручјима, далеко од урбаних средишта и масовног туризма. Његова главна предност лежи у аутентичности, миру, непосредном контакту с природом и могућности упознавања традиционалног начина живота. У руралном туризму туристи могу боравити у сеоским домаћинствима, узети учешће у пољопривредним активностима (нпр. берба воћа, производња ракије или сира), испробавати локалне специјалитете и учествовати у радионицама традиционалних заната. Промоција руралног туризма спроводи се путем: брендирања регија (нпр. Славонија – земља тамбурице и кулена), дигиталних платформи и друштвених мрежа, организације сајмова, сеоских манифестација и етно дана...

ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ

Пољопривреда и рурални развој представљају стратешку грану развоја наше општине. Ради се о огромним, недовољно коришћеним и валоризованим ресурсима. Пљевља располажу са 15% обрадивог пољопривредног земљишта, 21% ораница и 10 % сточног фонда и око 50 % шума Црне Горе. Када је пољопривредна производња у питању, сточарство је најзначајније, са неких 60 до 70 % укупног потенцијала. Млијеко и месо су основни производи и према релевантним подацима, сточни фонд чини око 7.000 музних крава и око 19.000 оваца и коза. Највећи дио млијека (око 70 т дневно) прерађује се у надалеко познати пљеваљски сир. TASTE ATLAS, свјетски атлас хране је недавно објавио листу 100 најбољих сирева и пљеваљски сир се нашао чак на 9. мјесту. TASTE ATLAS је објавио и да се сваке године одржава на далеко позната туристичко - привредна Манифестација у нашем граду-препознатљиви смо ето и по томе. Ради се о дугој традицији, која се преноси с кољена на кољено, квалитет је изузетан и препознатљив, а економски ефекти за локалну заједницу су веома значајни, нарочито за слабије насељене руралне просторе општине, са изузетним могућностима за стварање додатне вриједности, када се постигне крајњи циљ – сертификација овог производа и његова потпуна заштита, као аутохтоног и традиционалног, географски везаног искључиво за подручје наше општине. У производњи и припреми пљеваљског сира, доминантну улогу игра женска радна снага (жене са сеоског подручја). Од маја 2017. године пљеваљски сир је и заштићен ознаком поријекла, највећим степеном заштите прехранбених производа, у смислу домаћег законодавства. Производња је око 2.000 т на годишњем нивоу. Додатне видове подршке потребно је усмјерити у све економске активности, које мотивишу и економски оснажују младе фармере и предузетнике на селу, жене и теже запошљиве категорије становништва, као и диверзификацију на самим породичним газдинствима (сеоски и еко туризам, прерада пољопривредних производа, домаћа радиност, стари занати, услуге, манифестације које промовишу рурална подручја и сл. Пољопривредна производња у општини Пљевља се претежно обавља на ситним породичним посједима, на којима би производња органске, хране са знатно вишим тржишним цијенама, могла да буде модел одрживе

пољопривредне производње, на оваким и сличним подручјима. Органска храна је знатно скупља од конвенционалне што ће у будућности представљати шансу за ситне пољопривредне произвођаче. Општина Пљевља је позната по значајним површинама, под органским житарицама и већим бројем регистрованих газдинстава за овај вид производње. Активности локалне заједнице треба да буду усмјерене ка препознавању органског производа, интензивирању производње органске хране, већој профитабилности, квалитетнијем производу у односу на конвенционални и могућностима пласмана на инострано тржиште.	
Подаци који додатно појашњавају наведени проблем, стратегије, закони	Извори података
Стратешки план развоја општине Пљевља 2021-2025.	https://pljevlja.me/wp-content/uploads/2020/12/SPR-2021-2025_stamp.pdf
Локални акциони план за младе 2025-2026	https://pljevlja.me/wp-content/uploads/2025/09/LOKALNI-2025-2026-Pljevlja.pdf?x96695
Локални план социјалне и дјечје заштите за општину Пљевља за период 2021. до 2025. год.	https://pljevlja.me/lokalni-plan-socijalne-i-djecije-zastite-za-opstinu-pljevlja-za-period-od-2021-do-2025-godine/
Национални програм развоја културе 2023-2027.	https://www.gov.me/dokumenta/a98b089a-f362-447e-b33a-b9fbde050b70
Закон о култури	https://www.gov.me/dokumenta/03ecfa1e-c000-41af-a230-fd0e0a9667b9
Закон о заштити културних добара	https://www.gov.me/dokumenta/62633794-e279-4b80-a8a4-4043c3fa2a0e
Локални план заштите животне средине 2022-2026	https://pljevlja.me/wp-content/uploads/2022/11/LEAP-Pljevlja-web.pdf?x13483

3. ОСТВАРИВАЊЕ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВЉ

У стратегијама и акционим плановима наведени су циљеви, приоритети, мјере и активности, који могу бити добра смјерница за писање и реализацију пројеката невладиних организација. На тај начин невладине организације, којима се одобре средства из Буџета Општине Пљевља, могу да допринесу рјешавању наведених приоритета. Допринос невладиних организација мјериће се дефинисаним индикаторима и оствареним резултатима који су планирани пројектима. Након утврђивања приоритетних области од јавног интереса у којима ће се за 2025. годину пружити финансијска подршка за реализацију пројеката, те након формирања Комисије, биће расписан Јавни конкурс, који ће садржавати и приоритетне области у којима ће се за 2025. годину пружити финансијска подршка. У усвојеним документима, као партнерске организације/носиоци активности препознате су невладине организације. Невладине организације ће пројектима нудити рјешења, које ће допринијети остварењу стратешких циљева и мјера из наведених области. Нацрт приоритетних области за 2025. годину:

МЛАДИ

- Креирање амбијента за стваралаштво младих ЛПАМ
- Подстицање активног учешћа младих у локалној заједници
- Едукација и еколошке акције

КУЛТУРА

- Заштита и очување нематеријалне културне баштине
- Организовање фестивала и манифестација у Пљевљима

СОЦИЈАЛНА И ДЈЕЧИЈА ЗАШТИТА

- Помоћ старијим лицима
- Заштита лица са инвалидитетом

ТУРИЗАМ

- Промоција културне баштине, као кључног потенцијала туризма
- Развој и промоција руралног туризма

ПОЉОПРИВРЕДА

- Подршка развоју органске производње

4. ЈАВНИ КОНКУРС ЗА ФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА ДОПРИНОС ОСТВАРЕЊУ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА ИЗ СЕКТОРСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ

Назив јавног конкурса којим ће се допринијети у остварењу циља	Износ	Назив програма/ активности у буџету	Очекивани број пројеката
Јавни конкурс за расподјелу средства невладиним организацијама за 2025. годину	39.813,00 €	Трансфери невладиним организацијама	5-7

5. КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ НЕВЛАДИНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Навести на који начин је у складу са Одлуком обављен процес консултовања НВО у процесу припреме секторске анализе.

Метода консултација (нпр. веб страница, мејл, консултативни састанак, итд.)	Датуми спроведених консултација	Назив НВО које су учествовале у консултацијама
Консултативни састанак		

6. КАПАЦИТЕТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЈАВНОГ КОНКУРСА

У складу са Одлуком о критеријумима, начину и поступку расподеле средстава невладиним организацијама („Службени лист ЦГ – Општински прописи“, бр. 19/21) биће формирана Комисија за расподелу средстава невладиним организацијама за 2025. годину, која броји три члана. Чланови Комисије су 2 представника Општине и 1 представник невладиних организација, који се бира јавним позивом. Јавни позив ће бити упућен након утврђивања приоритетних области за 2025. годину. Биће расписан само један јавни позив. Ако невладине организације не предложе свог представника за члана Комисије, за другог члана Комисије одређује се представник Општине.

Напомена: Члан Комисије из реда представника Општине не може бити члан невладине организације. Члан Комисије из реда невладиних организација не може бити јавни функционер, члан органа управљања политичке партије нити државни или локални службеник или намјештеник. Невладина организација, чији је представник члан Комисије, нема право учешћа на Конкурсу.

С Е К Р Е Т А Р К А
Сања Ђондовић